

Sprawozdanie z działalności Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego za 2011 rok

W lutym 2011 r. rozpoczęła się nowa kadencja Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego). Jest to już czwarta kadencja Komisji. Podstawą działania Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 2002 r. (Dz. U. Nr 55, poz. 476 z późn. zm.).

Przewodniczący Komisji został powołany z dniem 1 lutego 2011 r. Członkowie oraz Sekretarz Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego zostali powołani z dniem 10 lutego 2011 r. na okres czterech lat.

Inauguracyjne posiedzenie Komisji Kodyfikacyjnej połączone z wręczeniem aktów nominacji miało miejsce w dniu 24 lutego 2011 r.

I. Skład Komisji kadencji 2011-2015:

W tej kadencji Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego działa w następującym składzie:

Przewodniczący Komisji: prof. dr hab. Tadeusz Ereciński, Prezes Izby Cywilnej Sądu Najwyższego,

Zastępca Przewodniczącego Komisji: dr hab. Jerzy Pisuliński, prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, członek Komisji Prawniczej Polskiej Akademii Umiejętności,

Członkowie Komisji:

- 1) Jan Gibiec, sędzia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
- 2) prof. dr hab. Jacek Gołaczyński, Uniwersytet Wrocławski, sędzia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
- 3) Jacek Gudowski, sędzia Sądu Najwyższego
- 4) dr hab. Andrzej Jakubecki, prof. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, kierownik Katedry Postępowania Cywilnego i Międzynarodowego Prawa Handlowego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
- 5) Andrzej Niedużak, Prezes Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
- 6) prof. dr hab. Maksymilian Pazdan, Uniwersytet Śląski w Katowicach
- 7) prof. dr Zbigniew Radwański, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- 8) dr hab. Michał Romanowski, prof. Uniwersytetu Warszawskiego
- 9) prof. dr hab. Stanisław Sołtysiński, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- 10) Barbara Trębska, sędzia Sądu Apelacyjnego w Warszawie

- 11) dr hab. Karol Weitz, prof. Uniwersytetu Warszawskiego, wicedyrektor Instytutu Prawa Cywilnego Uniwersytetu Warszawskiego, członek Rady Legislacyjnej
- 12) dr hab. Feliks Zedler, prof. Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, kierownik Katedry Postępowania Cywilnego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- 13) dr hab. Fryderyk Zoll, prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie oraz Uniwersytetu w Osnabrück

oraz **Sekretarz Komisji:** Robert Zegadło, sędzia Sądu Okręgowego w Warszawie.

II. Rekodyfikacja prawa cywilnego materialnego i procesowego.

Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego obecnej kadencji przede wszystkim prowadzi prace nad projektem nowego Kodeksu cywilnego. W tym zakresie w roku ubiegłym prowadzony był przegląd projektów części ogólnej prawa zobowiązań (część ogólna księgi 2) oraz prawa rzeczowego (księga 3), przygotowanych przez zespoły problemowe Komisji poprzedniej kadencji. Kontynuowane były prace nad prawem spadkowym (księga 5). Rozpoczęto prace nad częścią szczegółową prawa zobowiązań. W tym zakresie powołane zostały trzy zespoły problemowe: ds. umów przenoszących rzeczy i prawa, ds. umów dotyczących korzystania z rzeczy i praw oraz ds. umów regulujących świadczenie usług.

Komisja powróciła także do zagadnienia zdolności do czynności prawnych, które jest objęte przyjętym już przez Komisję poprzedniej kadencji projekcie części ogólnej nowego kodeksu (księgi 1). Powołany został zespół ds. zdolności do czynności prawnych osób niepełnosprawnych psychicznie, który rozpoczął działalność od przygotowania zmian w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym i Kodeksie postępowania cywilnego dotyczących problematyki zdolności do zawarcia małżeństwa osób niepełnosprawnych psychicznie.

W ślad za nowym Kodeksem cywilnym powinien zostać uchwalony nowy Kodeks postępowania cywilnego. Zespół ds. postępowania cywilnego rozpoczął prace na założeniami tego projektu.

III. Projekty wdrażane w bieżącej legislacji.

Niezależnie od prac nad przygotowaniem nowych Kodeksów lub w powiązaniu z tymi pracami Komisja przygotowuje projekty wdrażane w bieżącej legislacji a jej przedstawiciele uczestniczą w procesie legislacyjnym dotyczącym tych projektów w charakterze ekspertów Ministerstwa Sprawiedliwości.

a) prace sejmowe i senackie

W ubiegłym roku na podstawie projektów przygotowanych przez KKPC zostały uchwalone:

1. Ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy – **Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów** (Dz. U. 2011 r. Nr 129, poz. 735). Ustawa ta wprowadziła do prawa polskiego przepisy uzupełniające i wykonujące regulacje rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (Dz. Urz. UE z 2009 r. L 7, s. 1). Ustawa weszła w życie 18 czerwca 2011 r.
2. Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. **Prawo prywatne międzynarodowe** (Dz. U. Nr 80, poz. 432), która weszła w życie 16 maja 2011 r.
3. Ustawa z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy **Kodeks cywilny i niektórych innych ustaw**, (Dz. U. Nr 85, poz. 458) wprowadzająca przepisy o **zapisie windykacyjnym**. Ustawa weszła w życie 22 października 2011 r.
4. Ustawa o zmianie **Kodeksu postępowania cywilnego** z dnia 26 maja 2011 r. (Dz. U. Nr 144, poz. 854), zawierająca przepisy dotyczące **wykonywania orzeczeń w sprawach dotyczących kontaktów z małoletnim dzieckiem**. Ustawa weszła w życie dnia 13 sierpnia 2011 r.
5. Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy - **Kodeks spółek handlowych** (Dz. U. Nr 201, poz. 1182). Ustawa dokonuje implementacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/109/WE z września 2009 r. w sprawie wymogów sprawozdawczości i dokumentacji w przypadku połączeń i podziałów spółek. Ustawa weszła w życie 27 października 2011 r.
6. Ustawa z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - **Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw** (Dz. U. Nr 233, poz.1381). Ta nowelizacja Kodeksu postępowania cywilnego ma na celu dalszą modernizację i uproszczenie postępowania cywilnego m. in. poprzez zwiększenie możliwości zarządzania procesem przez sędziego, zmiany regulacji dotyczącej organizacji społecznych, a przede wszystkim uchylenie przepisów regulujących postępowanie w sprawach

gospodarczych. Ustawa obejmuje również zmiany w przepisach o zabezpieczeniu i egzekucji. Przepisy ustawy wejdą w życie 3 maja 2012 r.

Ponadto do Sejmu był wniesiony projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny mający na celu doprecyzowanie regulacji urzędzeń przesyłowych (druk 3595 Sejmu poprzedniej kadencji), ale prace nad tym projektem nie zostały dokończone z powodu zakończenia kadencji Sejmu. Projekt ten został ponownie wniesiony – ze zmianą w przepisie intertemporalnym – do Sejmu obecnej kadencji (druk sejmowy nr 74 z 7 grudnia 2011 r.).

b) prace rządowe

W toku uzgodnień wewnątrz-i międzyresortowych pozostawały projekty Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego dotyczące:

- **spółek publicznych** (projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych),
- **holdingów, czyli zgrupowań spółek** (projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych i ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym),
- **prawa zabudowy** (projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw),
- projekt ustawy o **rzeczach znalezionych**, dokonujący istotnych zmian w zakresie skutków znalezienia i obowiązków nakładanych na poszczególne podmioty. Głównym motywem tych zmian jest wyrok Trybunał Konstytucyjny z dnia 16 marca 2004 r. (K 22/03) oraz uchwalenie ustawy z dnia 18 października 2006 r. o likwidacji niepodjętych depozytów (Dz. U. Nr 208, poz. 1537),
- projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks cywilny i Kodeks postępowania cywilnego obejmujący problematykę **dokumentu i dokumentowej formy czynności prawnych**.

c) projekty w trakcie przygotowania

Przedmiotem prac projektowych w łonie KKPC były następujące projekty:

- zmian w Kodeksie postępowania cywilnego dotyczących **klauzuli wykonalności** (projekt ukończony)
- zmian w Kodeksie postępowania cywilnego dotyczących **egzekucji świadczeń wyrażonych w walutach obcych**
- zmian w Kodeksie spółek handlowych zmierzających do **modernizacji sp. z o.o.**, w którym przewiduje się odstąpienie od kapitału zakładowego jako obligatoryjnego

instrumentu ochrony wierzycieli spółek z o.o. i zastąpienie go innymi mechanizmami zabezpieczenia praw wierzycieli. Jesienią ub. roku dołączono do tego projektu nową kwestię - wybór między modelem monistycznym i modelem dualistycznym zarządu spółki. W ramach tego projektu omawiana jest też kwestia zmiany art. 299 KSH.

- jak już wyżej wspomniano, przygotowany został projekt zmian w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym i Kodeksie postępowania cywilnego dotyczących problematyki **zdolności do zawarcia małżeństwa osób niepełnosprawnych psychicznie** (projekt ukończony).

Na odrębne potraktowanie zasługują prace nad projektem zmian w Kodeksie postępowania cywilnego związanych z **informatyzacją postępowania cywilnego**. Projekt ten powstał wprawdzie poza Komisją Kodyfikacyjną (w zespole powołanym przez Ministra Sprawiedliwości, którym wszakże kierował członek KKPC – prof. J. Gołaczyński), niemniej jednak szczegółowy przegląd tego projektu przeprowadzony przez Komisję w ubiegłym roku i zakończony na początku bieżącego roku doprowadził do istotnych jego modyfikacji. W końcowej fazie tych prac omawiany projekt został połączony ze wspomnianym wcześniej projektem obejmującym problematykę **dokumentu i dokumentowej formy czynności prawnych**.

IV. Opinie prawne.

Obok projektodawczej sfery działalności Komisji pozostaje opiniowanie projektów aktów prawnych i wyrażanie opinii w kwestiach dotyczących obowiązujących rozwiązań w dziedzinie prawa cywilnego. Zgodnie z § 8 ust. 2. powołanego rozporządzenia, Minister Sprawiedliwości może przedstawić Komisji projekty aktów prawnych do oceny, a także zwracać się o opinie w budzących wątpliwości kwestiach prawnych w zakresie objętym właściwością Komisji.

W omawianym okresie na prośbę różnych jednostek organizacyjnych Ministerstwa Sprawiedliwości a niekiedy także na pytania kierowane z innych resortów, Komisja Kodyfikacyjna wyrażała opinię lub stanowisko w 85 sprawach.

Zasadniczym przedmiotem opinii były projekty aktów prawnych nadesłanych przez inne resorty lub zainicjowanych w Sejmie lub Senacie.

Częstym przedmiotem opinii były również kwestie poruszone w interpelacjach poselskich (15) oraz wystąpieniach Rzecznika Praw Obywatelskich (10).

Projekty aktów prawnych i innych dokumentów powstających w UE były przedmiotem 11 opinii.

V.   Udział w legislacji europejskiej.

Członkowie KKPC - prof. K. Weitz i prof. J. Gołaczyński oraz sekretarz KKPC zaangażowani byli w omawianym okresie w prace prowadzone przez polską prezydencję UE.(1.07. 2011 – 31.12.2011).

Prof. K. Weitz uczestniczył w pracach nad rewizją rozporządzenia 44/2001 dotyczącego jurysdykcji i uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych (tzw. Bruksela 1).

Prof. J. Gołaczyński uczestniczył w pracach nad projektem rozporządzenia ustanawiającego europejski nakaz zabezpieczenia na rachunku bankowym w celu ułatwienia transgranicznego dochodzenia wierzytelności w sprawach cywilnych i handlowych.

R. Zegadło uczestniczył z kolei w pracach nad projektami rozporządzenia w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych w zakresie małżeńskich ustrojów majątkowych oraz rozporządzenia w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych w zakresie skutków majątkowych zarejestrowanych związków partnerskich.

W charakterze ekspertów Komisji Europejskiej działali w omawianym okresie prof. J. Pisuliński (instrument opcjonalny w zakresie umowy sprzedaży) oraz prof. S. Sołtysiński (prawo spółek, ład korporacyjny).

*Opracował:
Robert Zegadło
Sekretarz Komisji Kodyfikacyjnej
Prawa Cywilnego*